

50 Aded præfata communis resolutio procedit, ut quavis dum pignus traditur, dotis promissio exprimat, id pro securitate præstare, non teneatur maritus in sortem fructus imputare, sed desideratur quod ita inter contrahentes actum constet, ut locus non sit dicto capiti *Salubriter*, ut sentit Trullench. *num. 7. ibi: Intellige, si so-er dicat, se tantum tradere pignus in dotis securitatem, & gener consensit.*

51 Imò non temerè asseverari posset, quod maritus non valet renunciare constitutioni dicti capituli *Salubriter*, ut fructus pignoris imputentur in dotem; quia maritus proprio consensu poterit se astringere ad traditionem, seu restitutionem fructuum, quos sibi licet retinere, favori suo renunciando, quod cuique permittitur, *l. Si quis in conscribendo 29. C. de pact. cum similibus, quas concessit Barbosa axiom. 96. num. 2.* At renunciare nequit ei quod favore dotium, ac status conjugalis inductum agnoscitur, ne scilicet fructus pignoris imputentur in sortem; hinc enim eveniret, ut dos tota periret, aut saltem diminuta traderetur, ex qua fructus sufficientes ad onera conjugii non perciperentur, cum frequenter fructus pignoris ad onera matrimonii non sufficiant, ut ait textus: ac si diceret, si integræ dotis fructus non sunt satis pro expensis matrimonii, multò minùs sufficientes si fructus percepti ex pignore imputentur in illam, quia jure ipso decreveret, ut prænotatur *sup. num. 27.* & hæc fuit præcipua, & primaria ratio illius decisionis, quæ salubris dicitur, quoniam prospexit dotibus, & publicæ utilitati, quæ in earum conservatione versatur, *l. 2. de jur. dot. Less. in specie de just. & jur. lib. 2. cap. 20. num. 142. in fin. uxori, liberis, & familiæ, qui ex ipsarum fructibus ali debent, quibus officere non poterit maritus, cum alteri per alterum iniqua conditio inferri non debeat, cap. Non debet 22. de reg. jur. in 6. l. Non debet 75. ff. eod. tit. Barbosa axiom. 22. num. 4. quibus ad stipulatur Cujac. lib. 35. Pauli ad edit. in l. 12. §. 1. de pact. dotal. generaliter docens, pacta quibus dotium conditio deterior fiat, jure non subsistere.*

52 Consequenter autem, ac secundariò eadem canonica constitutio consulit marito, ut propter onera matrimonii fructus ex pignore, dum dos non traditur, lucraretur, quos si ipse ex pacto, aut quia onera conjugii sustinere renuit, vel alia ex causa restituere teneatur, id ex propriis bonis facere debet absque imputatione, ac dotis detrimento, quæ illibata persistere debet, ut fructus reddat pro sumptibus conjugii, ad quod fuit constituta, *l. Pro oneribus 20. C. de jur. dot.*

53 Sed opponet aliquis, nihil interesse quoad effectum, fructus in dotem imputari, vel maritum ad eorum teneri restitutionem; nam si bonis affluat, ex illis redintegrabit quod doti detractum fuerit pro fructibus perceptis ex pignore, atque ita integra subsistet, ut expensis matrimonii fructificet: sin autem egestate laboret, etsi à promissore quantitatem convenientem accipiat, deinde ab illo conventus, cum aliunde non habeat, ex ipsa dote æstimationem fructuum, quos percepit, reddere compelleretur. Hæc licet ita sint, inficiari non potest, quin mulieris intersit & dotis, ne in istam fructus pignoris intersit & dotis, ne in istam fructus pignoris intersit & dotis, ne si mulier agnoscat ex dote fructuum æstimationem esse restituendam propter inopiam mariti, juvabitur remedio legis *Ubi adhuc 29. C. de jur. dot. ut pecunia dotalis utiliter collocata reddat ad*

onera matrimonii: cui locus non foret admittenda imputatione, per quam dos ipso jure minueretur, ut præmissum est.

Ad hæc si maritus inops decederet ante dotem traditam, perceptis fructibus ex pignore, mulier integram dotem à debitore exigere poterit, quod secus erit, si imputentur in illam; nam mulier tantum de dote amitteret, quantum maritus ex fructibus percepit: imò licet maritus dives moreretur, tamen cesset dotis jactura, mulier ob imputationem gravaretur, recipiens partem dotis à promissore, & partem ab hæredibus defuncti viri pro fructibus perceptis; & consequenter duplici experiretur judicio, quod fœminis, præsertim viduis onerosum existimatur, *l. unio. C. quando Imper. int. pup. ubi notant Interpretes. Hæc dixisse sufficiat, ut probabile censeatur, non posse maritum, nec tacitè, nec expressim renunciare constitutioni capituli *Salubriter*, quatenus respicit favorem status conjugalis, uxoris, ac dotis.*

Verf. Sextò hinc etiam.

Solutio matrimonio, nullus est locus decisioni dicti capituli *Salubriter*, ut sentiant plurimi statim recensendi, ex quibus Molin. *de just. & jur. tract. 2. disp. 322. n. 1. & 2.* triplicem casum distinxit. Primus, cum mulier decedit, relicta prole apud maritum, antequam dos promissa numeretur; & tunc fructus pignoris in sortem imputandos esse verius est, ut tenent Molin. *num. 1. Gratian. discept. cap. 427. ex num. 4. & in append. ad idem caput, Fontanel. de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 2. part. 1. num. 28. Barbosa collect. d. cap. Sa. lubriter, num. 8. Villalob. Sum. part. 2. tract. 22. diffi. 12. num. 6. Hermos. in l. 10. gloss. 4. num. 166. tit. 1. p. 5. & alii apud ipsum, Barbof. & Leotard. de usur. 9. 30. num. 17. qui tamen contrarium pro viribus tenent ex num. 19. cui accessit Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 14. num. 11. præter nonnullos, quos Leotardus, Barbofa, ac Hermos. num. 167. referunt. Ratio potissima prioris sententiæ illa redditur, quia mortua uxore, pecunia promissa definit esse dos, cui principaliter Pontificis decretum prospexit; sitque patrimonium liberorum, cui tale jus lucrandi fructus pignoris non reperitur concessum, & sic generaliter tenet Trentacinq. *de jur. dot. resol. 6. n. 2.**

Secundus est casus, si maritus obeat priusquam dotem acceperit, pignore penes viduam existente liberis etiam onerata. Et tunc cessare dispositionem dicti capituli *Salubriter*, sustinent Molin. *sup. num. 1. verf. Observa tamen, Barbofa cum pluribus ubi proximè, Hermos. num. 164. Less. de just. & jur. lib. 2. cap. 20. num. 143. Trullench. sup. num. 10. Villalob. num. 7. quicquid contra scripserit Leotard. num. 30. alios laudans, quibus obstat, quod extincto matrimonio, favor conjugalis status evanescit, nec militat ratio conservandæ dotis integræ, ut ad onera matrimonii sufficienter fructificet.*

Ultimus casus constituitur ubi maritus recepta dote migrat è vivis, & vidua ab illius hæredibus rem fructiferam pignori capit, dum dos non restituitur. Et tunc fructus in sortem imputandos esse resolvunt nuper laudati, quibus jungendus Trentacinq. *variar. lib. 3. tit. de pignor. resolut. 2. num. 14. sed ab his dissentiunt Leotard. num. 49. Arias de Mesa cum pluribus variar. lib. 1. cap. 18. num. 6.*

Quæ

58 Quæ negativa resolutio ad tres casus præcedentes procedit, quavis convenerit expressim, ut soluto matrimonio fructus non computentur in sortem; nam ut pacto usuraria non sustinebitur. Barb. *sup. num. 9. versic. Declara etiam.*

Idem quod de fructibus pignoris assertum relinquitur, procedit de annua quantitate præstanda, si convenerit; nam hæc, matrimonio soluto, exigere non poterit, donec dos persolvatur, nisi ratione damni emergentis, aut lucri cessantis, ut ex præcatis DD. facile deducitur.

59 Est animadvertendum, quod etsi viduæ non liceat fructus pignoris sibi percipere, ut ostendimus; si tamen secundò nuperit, jus extinctum reviviscet, ut maritus fructus in sortem imputare non teneatur, Leotard. *d. quest. 30. n. 60. Trentacinq. sup. num. 15. quod ex Vincentio Herculano restringit quoad illos, qui dotare tenentur, ut pater, aut alius dotis debitor: secus si primi viri hæredes viduæ pignori fundum tradiderint, dum dotem non exsolvant, juxta casum, de quo *sup. num. 57.* Hoc autem discrimen non admittendum arbitror, si hæredes interpellati post secundas nuptias, dotem exhibere protelarent; tunc quidem quasi ex nova conventionione pignus relictum censeatur, ut ex ejus fructibus onera matrimonii supportentur.*

60 An conjugibus per divortium separatis, fructus pignoris in dotem debeant imputari, controvertitur. Et placet, non esse imputandos, si maritus onera matrimonii sustineat, exhibens alimenta uxori seorsum habitanti. Hermos. cum pluribus *d. gloss. 4. num. 169.* alioquin cessabit dicti capituli *Salubriter* dispositio, ejusdem ratione explosa.

Ibi: Sed profecto ratione.

61 Vidua ex quo dotem exigere à viri hæredibus potest, jure pacificatur cum illis ut pro interesse damni emergentis, aut lucri cessantis certam quantitatem quotannis exsolvant donec dotem restituant, Molin. *disp. 322. num. 6. Villalob. sup. diffi. 12. num. 7. Trentacinq. d. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 6. num. 5. Aug. Barbof. cum aliis collect. cap. Salubriter, n. 9. de usur. Leotard. n. 55. nam hoc interesse mulieri deberi ob retardatam dotis restitutionem, sentiunt communiter omnes, ut Surd. *de aliment. tit. 1. q. 45. num. 28. D. Covar. infr. hoc lib. cap. 4. num. 5. verf. Septimò inspecta ratione. Roderic. de ann. redditib. lib. 3. quest. 7. num. 35. Leotard. de usur. quest. 30. num. 34. Gratian. disceptat. cap. 240. n. 6. Amat. var. resol. 49. num. 96. Cùmque aliis creditoribus liceat loco interesse certam annuam summam stipulari juxta regionis consuetudinem commensuratam, ut cum plurimis tradit Hermos. in l. 10. gloss. 4. num. 302. & 306. tit. 1. part. 5. id non erit viduis denegandum, imò faciliùs concedendum, quas speciali favore jura prosequuntur. Verùm in hujusmodi interesse computandi non sunt sumptus alimentorum ipsius viduæ, liberorum, ac familiæ, ut *sub hoc verf. D. Covar. non docuit; sed illud tantum, quod ex dotali pecunia utiliter collocata percipi posset.***

Ibi: Quod si vidua non habeat.

62 Remoto interesse lucri cessantis, & damni emergentis, quæritur an liceat viduæ aliquid alimentorum nomine percipere à mariti hæredibus dum *D. de Faria Nova Addit. ad Covar.*

dos non restituitur; Et quidem si illa habuerit unde se alere valeat, negativè resolvitur: sin verò egestate laboret, distinguitur tempus; nam infra annum luctus, quo mobilia dotalia repetere prohibetur, exigere alimenta à mariti hæredibus permittitur, aut de certa quantitate pro illis convenire; postea verò jam anno præterito, cessat alimentorum hujusmodi præstatio. Ita D. Covarr. *hic*, quem communiter sectantur Interpretes, ut Greg. Lop. in l. 31. gloss. 3. tit. 11. p. 4. Surd. *de alim. tit. 1. q. 44. & 45. Amat. d. resol. 49. num. 53. Ant. Gom. in l. 50. Taur. n. 48. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 322. n. 5. & 6. Marefcot. variar. lib. 2. cap. 83. num. 42. Hermos. in l. 10. gloss. 4. ex n. 212. tit. 1. p. 5. Leotard. d. q. 30. n. 33. cum seqq. Quesada variar. jur. 99. cap. 25. Mathienz. in l. 3. gloss. 2. ex n. 19. tit. 1. lib. 5. Recop. Trentacinq. var. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 6. à n. 3. Petr. Barbofa in l. 2. p. 1. n. 16. ff. solut. matrim. Merlin. de pign. lib. 3. q. 51. n. 37. apud quos, maximè Amatum, Surdum, ac Hermosillam, & scribentium copiam, & plura quæ hic desiderantur, reperies.*

63 Ex prælaudatis Leotardus adversum communem à D. Covarr. *hic* dissentire profitetur, fuscè probans, tum etiam viduæ diviti alimentum esse præstanda, tum teneri hæredes mariti ad alendam viduam adhuc post annum luctus, quandiu dotem non reddiderint. Atramen à communi discedere tutum non est, quæ retenta restringitur, cum mulier elapso anno, quam potuit diligentiam adhibens, nequivit è manibus hæredum dotem reportare; quia si viduæ egenæ debentur alimenta infra annale tempus, quo jure permitte dotalia mobilia retinent hæredes; cur post annum deneganda, si dotem ob contumaciam, & iniquitatem non restituerint? Surd. *sup. q. 45. num. 26. Trentacinq. num. 4. Amat. n. 94. Hermos. num. 218. Leotard. ex num. 40. Merlin. sup. n. 38. Marefcot. variar. lib. 2. cap. 83. num. 46. August. Barbof. sup.*

64 Aliquando tamen Leotardi sententia obtinebit, cum scilicet dos constat ex rebus, in quibus mutuum consistere nequit, ut servis, pecoribus, suppellectile: tunc quidem absque usuræ, aut injustitiæ periculo fas erit viduæ post annum luctus annuam exigere quantitatem, ac de illa convenire donec recipiat dotem, pro usu & fructibus rerum dotalium.

65 Quando vidua inops censeatur, ut alimenta consequi valeat infra luctus annum, tradit latè Amat. *ex n. 55. & an viduæ paupertatem, vel hæredibus viri divitias probare incumbat, à n. 59. Causas ex quibus hæredes ab alenda uxore paupere intra annale tempus releventur, tradit n. 71. cum seqq. inter quas illa ut potissima connumeratur, si hæredes dotalia mobilia ante exactum annum reddiderint viduæ, quæ non audietur si illa accipere renuat, ut alimentorum commodo fruatur; non enim dilatio ipsius favorem respicit, sed mariti, ac hæredum ejus. Greg. Lop. *d. gloss. 3. Barbofa sup. n. 29. in fin. Ant. Gom. d. n. 48. verf. Tertio quando, & alii apud Amat. n. 73. Idem juris erit etsi non integram dotem, sed portionem restituant sufficientem, ut vidua ex illa se alere possit. Mathienz. sup. n. 32. Burd. d. q. 44. n. 47.**

66 Illud à pluribus admittum agnoscitur, ut si dos in pecunia consistat, liceat hæredibus mariti ex dotali quantitate detrahere usuras propter repræsentationem pecuniæ, quod inter usurarium nuncupatur: quod deducunt *ex l. Si constante 25. §. Quoribus, ff. sol.*

ff. *solu. matr.* post Baldum Greg. Lop. *sup.* Barbof. num. 30. Leotard. num. 7. & alii: quod merito displicet Surd. num. 58. neque enim vidua compelli potest, ut pro pecuniâ intemptiva solutione usuras persolvat; imò nec consentiente ipsa, detractioni locus erit, cum usura sit, si debitor in diem propter anticipatam solutionem quicquam lucretur, ut ex Theologis observat Leotard. d. 7. 30. n. 13. Ad textum in d. §. *Quoties*, dicendum est, speciali ratione procedere, quia mulier postulabat cautionem pro dotis restitutione, & cum maritus fidejussores non inveniret, coactus est pecuniam ante tempus exhibere, quam sub usuris accepisse præsumitur, quæ Jure Cæsareo intra legitimum modum non interdicerentur, quæ cum Jure Pontificio prorsus sint extirpatæ, nullo modo hæredes poterunt deducere ex pecunia dotali aliquid, etsi ante tempus illam restituant, præsertim cum non compellantur.

68 Alimenta quæ hæredes intra annum viduæ præstiterint, compensantur cum fructibus, quos iidem ex mobilibus dotalibus perceperint, velut ex servis, pecoribus, navibus, & aliis: ita ut si plus sit in fructibus, quam in alimentis erogatum est, id viduæ cum rebus dotalibus restituatur post annum; sin verò in alenda ipsa supra fructuum quantitatem aliquid hæredes impenderint, id non repetent, quia etsi nullos fructus percepissent, ad alimenta tenerentur. Gregor. Lop. *sup.* Fontanel. *de pact. nupt. claus.* 6. *gloss.* 2. *part.* 1. n. 35. Molin. *sup.* *disp.* 322. n. 5. Ant. Gom. in l. 50. *Taur.* n. 48. *vers.* *Quintò quando*, Surd. d. 9. 44. n. 47. Mathienz. *sup.* num. 35. Hermos. in d. l. 10. *gloss.* 4. n. 220. & ita sentit D. Covar. *de matrim.* p. 2. cap. 3. §. 9. n. 10. *vers.* *Quarò quando*. Gratian. *discept. cap.* 243. n. 31.

69 Contrarium sustinent Petr. Barbosa *ubi sup.* num. 6. *vers.* *Sed his non obstantibus*, Quesad. d. 9. 25. *ex num.* 22. Surd. à num. 29. Amat. cum pluribus d. *resol.* 49. num. 52. qui post alios inficiantur, hæredes mariti ad restitutionem teneri ejus, quod ex fructibus mobilium perceperunt ultra alimentorum sumptus, quæ viduæ præstiterit, quoniam suos eosdem faciunt infra luctus annum. Verumtamen à nostratana communi opinione resilire non placet, quoniam probabilius est, fructus hujusmodi hæredibus mariti non acquiri irrevocabiliter, sed cum gravamine restitutionis, ut constat ex l. *unic.* §. *Exactio*, C. *de rei uxor. act.* l. *Divortio*, §. *Non solum*, ff. *solu. matrim.* quibus adversarii licet respondere contentur, minimè satisfaciunt; non enim retentio dotalium mobilium ad annum conceditur, ut hæredes lucrum capiant, sed ut commodè restituant, nec vexentur statim soluto matrimonio, si forte pecuniam, vel alias res præ manibus non habeant, quod in d. §. *Exactio*, declaratur. Unde etiam refellitur Surdi distinctio, quam tradit num. 31. nam sive vidua alimenta percipiat, sive non, nunquam hæredes aliquid ex fructibus lucrari possunt, atque ita quod excesserint hi alimentorum expensas, restituent hæredes mariti. Usuras tamen non præstabunt, si dos ex pecunia constet. Mathienz. *sup.*

70 Quicquid de hæredibus mariti præmissimus, etiam jacenti convenit hæreditati, ex cujus bonis vidua erit alenda, si indigeat, servatis servandis. Ant. Fab. in C. *tit. de rei uxor. act. definit.* 26. in *addit.* n. 3.

Ibi: Et ideò cautè Panormitanus.

Statuto assignari potest certa quantitas viduis intra annum luctus velut alimentorum nomine solvenda, ut sex, vel octo pro centenario; cum dos ex mobilibus constans, soluto matrimonio non restituitur. Leotard. *sup.* d. 9. 44. num. 33. & 9. 79. n. 42. & 43. ubi plures, Amat. n. 68. & alii laudati n. 63. Imò & vidua ex statuto ad præterita alimenta potest agere, quanvis illo non existente duntaxat pro futuris audiretur. Amat. n. 64.

Ibi: Si dixeris idem etiam permittendum.

Sunt non pauci ita tenentes, scilicet etiam post annum luctus viduæ alimenta deberi, dum dos non redditur, mora hæredum mariti intercedente, ut videre est apud Amat. d. *resol.* 49. n. 92. Hermos. *sup.* à n. 211. Leotard. d. 9. 30. n. 33. cum *seqq.* ubi fusè probat. Quod sumus amplexi ex pluribus *sup.* n. 64. quoties vidua, omni adhibita diligentiâ, dote ab hæredibus extorquere non valuit.

Ibi: Posset fortasè admitti.

In Hispania usu receptum habetur, ut viduis etiam post luctus annum, donec dos restituatur, interesse ad rationem unius pro viginti annuatim præstetur, quod est pretium legitimum apud nos census redimibilis. Roderic. *de ann. redditib.* lib. 3. *quest.* 7. n. 55. Hermos. n. 212. Avend. *de censib.* cap. 31. num. 9. Merito quidem D. Covar. subdubius eam praxim admittit, nam facilitas emendi census non sufficit, ut creditoribus interesse lucri cessantis tribuatur; sed desideratur quod probent, se pecuniam creditam ad emptionem censuum destinasse; licet enim copia sit venditorum, non omnes tamen census pecuniam suam subjicere volunt, facultate repetitionis sublata. Carleval. *de judic. tit.* 3. *disp.* 8. n. 101. unde idem de viduis juxta rigorem juris dicendum videbatur. At cum in dote rationes militent specialitatis, quas expendit Leotardus ubi *suprà*, ex illis præfatum interesse viduis concedere licebit, si hæres in mora constituatur, & vidua ad repetitionem dotis pro viribus egerit. Consule Leotard. d. 9. 30. n. 56. & 59. Gratian. *discept. cap.* 243. num. 13.

Verf. Septimò ab eadem ratione.

Vtrum consuetudine, aut statuto licitè introducatur, ut viduis certa annua quantitas præstetur quandiu dotes illis non restituuntur? Quæstionis est, de qua Molin. *de just. & jur. tract.* 2. *disp.* 322. num. 7. Surd. *de aliment. tit.* 1. *quest.* 45. num. 25. Trentacinq. *variar. lib.* 3. *tit. de jur. dot. resolut.* 6. num. 6. Petr. Barbosa in l. 2. in *princip. part.* 1. num. 43. ff. *sol. matrim.* Trullench in *Decalog.* lib. 7. cap. 19. *dub.* 14. num. 13. Leotard. d. *quest.* 30. num. 59. Gratian. *ubi proxime*, Giurba *ad consuetud. Messan.* cap. 15. *gloss.* 15. num. 36. August. Barbosa *collect. cap. Salubriter*, num. 9. *de usur.* Ex quibus omnes ferè, & alii plures cum Covarruv. sentiunt tale statutum, vel consuetudinem non subsistere, dissentientibus haud paucis, quorum sententia multis in regnis, & civitatibus observatur, ut de Roma testantur Marefcotus *variarum lib.* 2.

lib. 2. cap. 83. num. 53. Gratian. *discept. cap.* 243. num. 45. de Neapoli Franch. *decis.* 308. *part.* 2. de Gallia Petr. Gregor. *Syntagm.* lib. 9. cap. 22. num. 5. de Regno Aragonum Sesse *decis.* 68. num. 28. Licet autem hujusmodi statuta non omninò damnanda videantur, tutius tamen erit ab eisdem condendis abstinere ob usurarum periculum. Molin. *ubi proxime*. Consulas Leotard. 9. 79. *ex num.* 44.

Ibi: Ego verò hanc Baldi sententiam.

75 Edocet D. Covarruv. statutum tribuens viduis annuatim quantitatem usque ad dotis restitutionem, sustineri ubi frequens est censuum venditio, ut apud nos: quod impugnat Leotard. *de usur. quest.* 30. num. 59. Vide *sup.* num. 73.

Verf. Octavò hinc colligitur.

76 Quamquam dissentiat D. Covarruv. est cum communi asseverandum, quod valet statutum præcipiens, ut marito dum solutio dotis suspenditur, annua à debitore præstetur quantitas, velut sex, aut octo in singula centum juxta regionis consuetudinem, ad onera matrimonii supportanda. Molin. *sup. disput.* 321. in *fin.* Gratian. *disceptat. cap.* 343. num. 51. Leotard. *quest.* 79. num. 36. Surd. *de aliment. tit.* 1. 9. 42. num. 27. Roderic. *de ann. redditib.* lib. 3. 9. 7. num. 60. præter alios, quos recenset Leotardus: & cum similis consuetudo non reprobetur, ut tenet cum pluribus Leotard. num. 37. Surd. n. 23. & conventio subsistat, quare damnabitur statutum? Vide *sup.* n. 46.

Ibi: Quamobrem ego.

77 Statutum vigeret ubique, tamen si copia venditorum censuum non reperiretur, quia non justificatur ex eo, sed (ut communis tenet) propter onera matrimonii. Adde præmissa n. 73.

Ibi: Hac inspecta ratione.

78 Supremi Judices perpenfis oneribus matrimonii annuatim pensionem solvendam marito decreverunt, minimè respicientes ad censuum emptionem; alioqui non unum pro decem, aut duodecim præstari deberet, sed pro quatuordecim, quod tunc temporis erat pretium census legitimum, l. 4. l. 6. *tit.* 15. *lib.* 5. *Recop.*

Verf. Caterùm plura alia.

Consule laudatos *sup.* num. 63. ad quos referimus.

Ibi: An habens jura mariti.

79 Queritur an jus lucrandi fructus ex pignore, aut exigendi interesse, quod marito conceditur donec dotem promissam percipit, valeat in alium transferri? Et plerisque placet negativa sententia, quam sustinent Molin. *sup. disput.* 321. num. 16. Valasc. *consultat.* 8. num. 34. Fontanel. *de pact. nuptial. claus.* 5. *gloss.* 8. *part.* 15. num. 34. Castil. *conversat.* lib. 3. cap. 23. num. 64. Surd. *de aliment. tit.* 1. *quest.* 42. num. 22. & plures, D. de Faria Novæ *Addit. ad Covar.*

quos congerit Hermos. in l. 10. *gloss.* 4. num. 177. *tit.* 1. p. 5.

Dissentiunt Roderic. *de ann. redditib.* lib. 3. 80. *quest.* 7. num. 59. Vrsill. *ad Afflic. decis.* 284. num. 5. Felician. *de censib.* lib. 2. cap. 5. num. 23. Sesse *decis.* 68. num. 24. & alii apud Hermos. num. 179. qui dissidium pluribus extinguere conatur *ex num.* 180. Ad idem quatuor casus distinxit Leotard. *sup. quest.* 29. num. 17. cum *seqq.*

Illud extra controversiam haberi debet, quod maritus cedere potest, nomine dotis retento, jus lucrandi fructus ex pignore, aut percipiendi interesse, dum non exsolvitur dos; quid enim vetat, ut quod maritus capere potest, alius voluntate ipsius percipiat? Leotard. num. 19. ubi alii.

81 Quid de creditore, cui pignus tradidit maritus ad fruendum, dum dotalis pecunia non persolvitur? De hoc agit Leotard. à num. 22. & aliqua præmissis *sup.* num. 30. cum *seqq.* sed non omninò in resolutione convenimus.

82 Quoad cessionarium qui integrè pecuniam dotali marito numeravit, idem ac de creditore sentio: consentit Leotard. num. 17. scilicet neque maritum, neque cessionarium posse fructus sibi præcipuos habere, aut interusurium dotis exigere, nisi ratione lucri cessantis, aut damni emergentis: quod ipsum de creditore mutante tenui *ubi proxime*.

83 Ille casus in difficili est, si maritus nomen dotis vendiderit, vel in solutum dederit cum cessione totius juris sibi competentis, an emptor fructus pignoris pro dote dati, quod accepit, lucrari, aut interusurium exigere valeat, quod marito deberetur? Affirmativam tenet Leotard. num. 20. Sed in contrariam inclino ex nuper, ac *sup.* num. 31. præmissis; etenim emptor nec suo, nec mariti nomine illud commodum percipere poterit: non suo, quia onera matrimonii ipse non supportat, neque alium titulum legitimum habet, ut quid ultra sortem, seu pretium accipiat: non mariti venditoris, qui creditor esse desit, ac pecuniam dotali præ manibus, habet, ut onera conjugalia sustineat.

84 Nec objiciat aliquis, quod sicut maritus posset, non vendito nomine, sibi capere fructus, aut interesse: ita & emptor qui pecuniam numeravit, illius loco per cessionem subrogatus. In quo dotis debitor nullâ afficitur injuriâ, cujus nihil interest utrum marito, aut emptori lucrum cedat. Nec emptor fructus quarit ex mutuo, sed ex contractu venditionis, absque usura periculo.

85 Cui ut satisfiat præmittere oportet, in nomine emptione tacitum inesse mutuum: unde quoties emptor aliquid ultra sortem pretii (nisi aliunde id liceat) percipit, usura reus fit. Molin. *sup. disp.* 361. *ex n.* 7. Cum igitur in specie, de qua nobis est sermo, emptor ultra quantitatem dotali, quam tradidit marito, percipiat fructus pignoris, aut interesse, usurarius habebitur; cessat enim in hoc ratio, quâ marito lucrum fructuum deferebatur, nempe onera matrimonii, quibus ita commodum illud annexum est, ut jus capiendi fructus, aut dotis interusurium ab illis separari nullatenus possit: unde licet emptor nominis substituitur marito quoad sortem exigendam, non tamen gaudebit privilegio dicti capituli *Salubriter*, cum onera conjugii non supportet. Non